

NYHETER FRÅN GALAXEN- VERKSAMHETEN

Information från Galaxen om
rehabilitering och prevention

Nr. 2 2005

Med licens
att
rehabilitera

I norr är det beslutvägarna som räknas
Full fart på "Ryggis"
PREVENTION ÄR REN VINST
Nya regler för lönebidragen
Tidig rehabilitering

Vi går mot jul och som vanligt verkar tiden inte räcka till. Vi vet ju från förra året och åren därförinnan att det är mycket som MÅSTE bli klart före jul. Men det verkar omöjligt att göra mer tidigare under hösten. Det måste göras i sista minuten?

Vi kanske skulle kunna planera bättre. Det gäller föresten hela året och det gäller hela vår bransch. Planering är förmodligen nyckeln till framgång och det är definitivt nyckeln till en bättre arbetsmiljö. Om vi kunde planera produktionen bättre skulle färre skadas av arbetet. Färre skulle bli utslitna och samtidigt skulle vinsterna för företagen öka. Sambandet är visat!

I en Australisk vetenskaplig undersökning tittade man på alla de börsnoterade företagen och klassificerade dem i två kategorier. En för dem som hade ett effektivt och bra arbetsmiljöarbete och en annan kategori för dem som saknade detta. Sedan tittade man tio år bakåt i tiden hur dessa företags börsvärdesutveckling hade varit. Det visade sig att de som hade ett bra arbetsmiljöarbete hade haft en 40 % högre börsvärdesutveckling än de som inte hade ett bra arbetsmiljöarbete! Att arbeta för en förbättrad arbetsmiljö lönar sig.

Innerst inne vet vi alla detta. Hur får vi då en bättre arbetsmiljö? En viktig punkt är att vi inte får det i konfrontation utan i samarbete. Viktiga aktörer är parter, arbetsgivare, arbetstagar, projektörer och inte minst byggherrar. Vi arbetar sedan en tid med en grupp sammansatt av just dessa aktörer för att se hur vi tillsammans kan arbeta för bättre prevention och praktisk ergonomi i byggsektorn.

Det är viktigt att alla aktörer tar ansvar. Men det är också viktigt att uppmärksamma det individuella ansvaret. Vad kan jag göra själv för att det ska bli mindre farligt eller tungt att arbeta på det här bygget? För att ge några av svaren har CentralGalaxen givit ut boken "Prevention och praktisk ergonomi". Den finns nu att köpa via vår e-postadress: info@galaxenbygg.se. Den är tänkt som en kursbok för alla yrkesarbetare och all skyddspersonal i byggsektorn, men många fler kan säkert ha nytta av den. Här finns en chans att förbättra arbetsmiljöarbetet genom att se till att alla som berörs får tillgång till denna information.

Men det finns också en annan del i arbetsmiljön som förtjänar uppmärksamhet. Det gäller hur vi tar hand om dem som blir sjukskrivna. I ett projekt i Västra Götaland och Skåne och Halland arbetar vi med att erbjuda Galaxens tjänster redan efter några veckors sjukskrivning. Det handlar inte om lönebidragsanställningar men om att mycket tidigare söka upp den sjukskrivne för att resonera om möjligheten att arbeta i någon form. Eva-Lena Palander utvecklar detta i sin artikel i denna tidning.

Nu stundar ändå några få lediga dagar under julen och nyåret. Tänk då på vad Torgny Lindgren skev i sin roman Hummelhonung. Man måste unna sig vilan! Utnyttja tillfället. Vila är viktigt för att kunna komma igen. Man tar beslut själv om att vila. Ingen gör det åt dig! Om man inte vilar emellanåt så orkar man inte i längden.

Du måste unna dig vilan!

VD CentralGalaxen AB

Redaktion och annonser: Roland Öqvist, tel: 0155-21 98 15, 0708-28 87 96
roland@expomarketing.se

Ansvarig utgivare: Berndt Stenlund, Tel 08-656 07 01.
Mailadress Berndt.Stenlund@galaxenbygg.se

Redaktionsråd: CentralGalaxens stab och redaktören.
CGB CentralGalaxen Bygg AB, tel: 08-656 07 00

OBS! Tidningen förbehåller sig rätten att inte ta in annonser utan redaktionsrådets godkännande.

ANNONSPRISER OCH ANNONSFORMAT

1/1-sida: 180 x 270 mm.
11 500 :-

1/2-sida: 180 x 135 mm.
Stående
90 x 270 mm.
Liggande
6 500:-

1/4-sida: 90 x 135 mm.
Stående
65 x 180 mm.
Liggande
4 500:-

1/8-sida: 45 x 135 mm.
Stående
90 x 45 mm.
Liggande
2 800:-

Bilaga i tidningen:
Kontakta redaktionen för offert.

Annonsmaterial:
Digitalt, som högupplöst PDF eller EPS.
Skickas till
roland@expomarketing.se

Annonsmaterial till redaktionen cirka tre veckor före utgivningsvecka.

UTGIVNINGSPLAN 2006:

Nummer 1/06: Vecka 6

Nummer 2/06: Vecka 18

Nummer 3/06: Vecka 38

Nummer 4/06: Vecka 47

Tekniska upplysningar:
Format: A4, 210 x 297 mm.
Sidantal. 16 sid.
Färg: 4 färger

Galaxen Nord: HÄR ÄR DET BESLUTSVÄGEN SOM RÄKNAS

Några gånger om året samlas hela gänget inom Galaxen Nord. Detta är ett sådant tillfälle, fortbildning och datakurs i Umeå. Från höger: Johan Hallberg (Umeå), Kjell-Åke Söderberg (Umeå), Bert-Ove Larsson (Luleå), Tommy Bergström (Kalix) och Bosse Larsson (Skellefteå)

- Det bästa med att jobba i Galaxen Nord är de korta avstånden!
Det säger Bosse Larsson, som har sin arbetsplats i Skellefteå, mitt i Sveriges nordligaste och största Galaxenområde.

Det är förstås inte de geografiska avstånden som Bosse Larsson syftar på. Handläggarna inom Galaxen Nord vittnar enstämmigt om hur de alla får lägga ner både tid och planering på bilresor. Bert-Ove Larsson i Luleå har till exempel mer än 80 av sina adepter mellan 10 och 40 mil bort. Endast 10-15 stycken når han på mindre än tre mils bilresa från kontoret.

De långa geografiska avstånden drabbar även projektdeltagarna. För den som har ont i ryggen gäller det kanske inte bara att klara av att arbeta en viss procent. Man måste också orka några timmars pendling till och från arbetet varje vecka.

- Jag blir ofta imponerad av gubbarna, säger Bert-Ove Larsson. Viljan att jobba finns där, trots funktionshindren. Många har varit skickliga yrkesmän innan dom blev skadade

och yrkesstoltheten finns kvar. Dom vill tillbaka.

Trots avstånden besöks också alla deltagare i Galaxen Nord minst två gånger per år. Ytterligare två gånger per år följs deras rehabilitering upp med hjälp av telefonkontakt.

- Vi minskar inte på besöken bara för att det är långt mellan arbetsplatserna förklarar, Tommy Bergström, handläggare i Kalix. Vi följer Galaxens program på samma sätt som i resten av Sverige.

Vad Bosse Larsson menar med korta avstånd i norr handlar alltså inte om geografi. Istället handlar det om byråkrati, om det inarbetade kontaktnätet som finns i norr mellan olika beslutsfattare.

- Vi vet vilka vi ska prata med, förklarar Bosse Larsson. Genom att vi känner alla blir beslutsvägen väldigt kort.

Utan att säga någonting om hur det fungerar på andra orter i Sverige, tror handläggarna i Galaxen Nord att det finns en väldigt enkel och okomplicerad mentalitet bland människor i norr. Man är van att se till helheten och hitta praktiska lösningar på byråkratiska problem.

Däremot kan arbetsmarknadssituationen ibland ställa till problem..

- Det är svårt att hitta fast arbete till en arbetsskadad, när till och med friska arbetare går arbetslösa, förklarar Kjell-Åke Söderberg, handläggare i Umeå. Kanske är det också ett skäl att det inte är så svårt att förlänga lönebidragsperioderna när det behövs. Alla vet ju om det fattas jobb.

Efter jul efterträder Johan Hallberg Göran Ylivainio som handläggare för Galaxen Nord. Han har varit anställd sedan 1 oktober i år och håller just nu på att bilda sig en uppfattning om vad som kan utvecklas i framtidens Galaxen Nord.

- **Vi ska ju både** jobba med rehabilitering och med prevention, säger han, och särskilt det där med prevention tror jag att vi kan utveckla och bli ännu bättre på.

Tommy Bergström, byggpilot i Kalix, håller med om att prevention är viktigt. Han är före detta yrkeslärare och jobbar även nu i stor utsträckning mot skolorna, bland annat i projektet "Aktiv byggare".

- **Det gäller att** ge ungdomarna en bra grund att stå på, säger han. Det är roligt att jobba i byggbranschen, men det är också väldigt tufft för kroppen. Då är det viktigt att man både kan äta rätt och träna rätt.

Lena Nilsson

GALAXEN NORD

- Bildades år 2000 genom fusion av Västerbotten LGB och Norrbotten LGB.
- Täcker två län och 35 % av Sveriges yta
- Omsättning ca 20 mkr
- 200-220 anställda Galaxare
- Ledningsresurser 5 personer = 3,5 årsarbetare

YLI - EN MR G. MED

I januari går han i pension 63 år ung.

De flesta känner honom som Yli eller Ylivainio. Han heter också Göran och numera även Lax. Till dessa namn borde kanske ännu ett läggas: Mr G - den ende som varit med i Galaxenprojektet ända sedan starten för snart 20 år sedan.

För att undvika missförstånd, ska vi genast påpeka att bytet till det nya efternamnet Lax inte har något med Galaxen att göra. Lax är ett gammalt släktnamn, som åter har fått komma till heders. Men de flesta säger fortfarande Yli. - Det är kortare med Ylivainio, säger Yli med glimten i ögat.

Kanske känns det också onödigt att lära folk att säga ett nytt namn, när det ändå snart är dags att gå i pension, en pensionering som han ser fram emot:

- **Jag har arbetat** i nästan hela livet, förklarar Yli, i 43 år, det är tillräckligt.

Och nog stämmer det att han har arbetat. Listan kan göras lång på de olika jobb och funktioner som Yli hunnit avverka genom åren, från då han år 1949 som liten pojke arbetade extra som brevbärare och skidfabriksarbetare i Kronlund (nära Vindeln), till dagens arbete som galaktisk ledarfigur i Norr- och Västerbotten. Några exempel:

- * Bergsprängningsexpert
- * Internkonsult
- * Beläggningskontrollant
- * Platschef
- * Vägar/broar/tunnlar/VA/
- * Muddringsarbeten/markexploatering
- * Projekteringsarbeten
- * Utbildning teknisk personal
- * arbetslivsinriktad rehabilitering
- * Centralbyråkrat AMS

Arbetsplatserna har också varierat från norr till söder. En period har det till exempel handlat om att bygga om E4:ans omfarter i Kalix. En annan period har det handlat om renovering av djurparken i Eskilstuna.

Yli beskriver sitt liv som en bok med många olika kapitel. När han lagt ett kapitel bakom sig, ser han i regel inte så mycket tillbaka på det som varit. Han är mer för att blicka framåt istället - mot nästa kapitel och nästa utmaning.

- **När man bor** på ett ställe en längre tid får man ju vänner, förklarar han. Men när man sen flyttar till ett nytt ställe får man nya vänner där. Jag är egentligen inte så duktig på att hålla kontakt med alla gamla vänner.

Galaxenprojektet är tveklöst ett av de längsta kapitlen i Ylis livsbok. Här har han varit med ända från starten för snart 20 år sedan, då Allan Larsson tog initiativ till en ny form av samarbete inom byggsektorn. Man skulle nästan till och med kunna säga att Yli fanns med före starten, eftersom han, då han värvades, hade verkat som chef inom AMS och deltagit i nedmonteringen av det av byggindustrin kritiserade AMS egenregiverksamheten.

- Galaxen vänder sig till viss del till samma målgrupp som de tidigare beredskaps-arbetena, förklarar Yli. Men det finns en viktig skillnad. Arbetena skapas inom de byggföretag som redan finns. På så sätt blir det ingen snedvriden konkurrens. Och de som blivit skadade försvinner inte in i en skyddad verkstad - de kommer tillbaka till sitt gamla jobb. Åtminstone är det det som är målet.

Yli berättar gärna historien om hur det var i Galaxenprojektets början, då modellen finslipades i många fall med början i Västerbotten. Galaxen Västerbotten var till exempel först

LICENS ATT REHABILITERA

ute med ett "kontrakt" där rollfördelningen mellan bidragsmyndigheten Lan och Galaxen reglerades, nästan som ett entreprenadavtal. Detta blev så småningom en modell för hela landet.

Yli minns också när den förste Galaxaren anställdes. Det var i Norsjö i Västerbottens inland. I full snöstorm åkte Yli dit tillsammans med byggfackets ombudsman Christer Forsell. Det var den 15 december 1986.

- Det vore trevligt att få träffa den första Galaxaren igen, säger Yli. Om han har hälsan, kan vi kanske få tag i honom till Galaxenprojektets 20-årsjubileum nästa år.

Galaxen Västerbotten var också tidigt med på "satelliterna", så kallade man de olika delprojekten inom Galaxen. Bland satelliterna fanns Vintergatan, Nova-G, Kometen, Star, Luna och många andra ambitiösa

projekt. Nova G-projektet handlade till exempel om att utveckla samverkansprocessen i byggandet. Det bedrevs på ett antal platser i Sverige, varav kurhotellet Källan i Västerbottens inland var det nordligaste.

Galaxen Västerbotten var också först i landet med att anställa en kvinnlig Galaxare. Det var en byggnadsarbetare som så småningom omskolade sig till administratör via Galaxens försorg. Hon kom att följas av fler Galaxenkvinnor i landet.

Under sin tid inom Galaxen har Yli också hunnit se fyra olika koncernchefer för Central-Galaxen: Sven Edlund, Håkan Sundin, Arne Berg och Berndt Stenlund nuvarande CGB chef, och han varit med om fler olika utvecklingskoncept under årens lopp:

- Galaxen är som ett kvalitetsvin
- den blir bara bättre och bättre med

åren, säger Yli, som ser det lite vemodigt att kasta in handduken. Men nya krafter måste ta vid och föra Galaxens fana högt, som ett föredöme i hur man i gemenskap kan åstadkomma någonting stort och betydelsefullt för enskilda människor som skadats i arbetslivet och framför allt att motverka uppkomsten av nya skador.

För hans egen del börjar nu ett nytt kapitel i livsboken. Vad det ska handla om är ännu oskrivet, men åtminstone två längre resor till sydliga trakter finns med i planerna. En livsbok, väldigt rik på olika kapitel, det verkar han samla på sig vår Mr G. Och vem vet, kanske blir livet efter pensionen också som ett årgångsvin.

Lena Nilsson

- Det vore trevligt att få träffa den första Galaxaren igen, säger Göran Ylivainio, som varit med sen starten för 20 år sedan.

MAUD SLUTAR! (nästan)

Maud Herré hyllas på sin födelsedag av Galaxens förre och första) Vd Arne Berg.

De flesta som ringer till CentralGalaxen har träffat Maud Herré. Det är hon som svarar i telefonen och ser till att verksamhetens mer administrativa och ekonomiska verksamheter går så smidigt som möjligt. Och det har hon gjort praktiskt taget så länge som Galaxen har existerat.

- Galaxen startade 1986 och jag började 1987. Då var det tänkt som ett femårigt projekt, berättar hon. Men när man märkte att det fungerade så bra, blev det permanent. 1994 anställdes Maud och Vd Arne Berg på Galaxen efter det att Byggentreprenörerna omorganiserades. I dag består CentralGalaxen av Berndt Stenlund, vd, Henri Leray och Sven Roos men fortfarande med Maud Herré som en administrativ och organisatorisk klippa i sammanhanget.

Men inte så värst länge till.

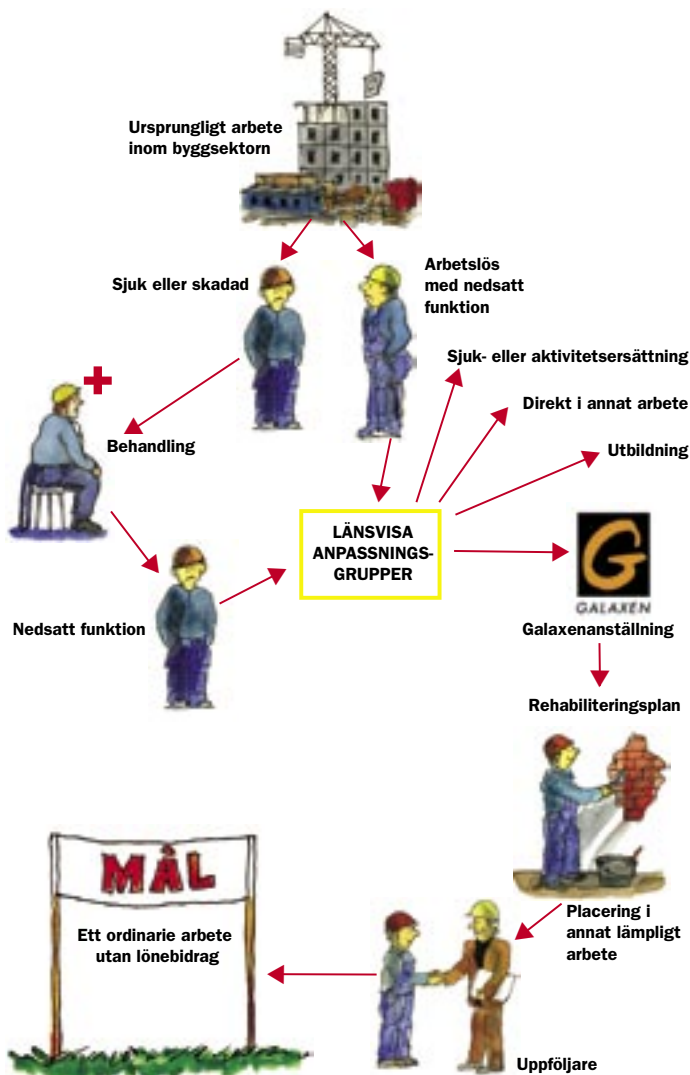
- Meningen är att jag ska gå i pension nästa år. Men jag har lovat att stanna ett år till, säger Maud Herré. Sen får vi se hur det blir.

Hur det nu går, så har hon inga problem att hitta sysselsättning även om grabbarna på CentralGalaxen får se sig om efter en ny person som kan hålla ordning på tillvaron för dem.

Att gå på teater, konserter och biografier är, tillsammans med resor, hennes intressen på fritiden.

Dessutom har hon en hel knippa barnbarn att ägna sig åt.

**Galaxentidningen önskar
alla en trevlig helg!
Vi ses igen
vecka 6 nästa år.**

GALAXENMODELLEN

En yrkesarbetare eller arbetsledare inom byggsektorn som drabbats av sjukdom eller skada och inte kan återgå till sitt ordinarie arbete blir remitterad till anpassningsgruppen. Där utarbetar man en rehabiliteringsplan och i många fall kan man erbjuda en galaxenanställning med lönebidragsplacering i ett lämpligt arbete så att rehabiliteringsplanens intentioner förverkligas.

Galaxens uppföljare gör därefter regelbundna besök på arbetsplatsen för att se till att rehabiliteringen går bra. Lönebidraget till företaget omförhandlas varje år. Anställningstiden i Galaxen är i allmänhet inte längre än 4 år. Målet är att kunna fortsätta arbeta heltid utan lönebidrag.

Vinst för alla

Galaxens rehabilitering till arbete ger vinst för alla parter. Samhällets vinst har kunnat beräknas till cirka 170 000 kronor per år för varje galaxenanställd person. Individerna får ökad livskvalitet genom att få återgå i arbete och får även en högre lön än arbetslöshetsersättningen. Företaget får välutbildad arbetskraft för en låg kostnad och det företag som remitterar ett rehabiliteringsfall till anpassningsgruppen får hjälp med att klara av detta på ett riktigt sätt.

Intressant mässa för Byggbranschen

Mellan den 24 till den 26 januari 2006 pågår mässan Nordbygg på Stockholmsmässan i Älvsjö. Nordbygg har blivit den stora mötesplatsen för byggbranschen. Hit kommer branschfolk från hela landet, från våra nordiska grannländer och övriga stater i Östersjöregionen.

För den som är intresserad av vad som händer inom dagens byggindustri finns här mycket att hämta. Speciellt i Hall B där man visar upp verktyg och yrkeskläder, bland annat. Om man arbetar med prevention kan man här se vad som finns i form av nya verktyg, maskiner och skyddsutrustning. Alla de stora och de flesta små tillverkarna finns på plats.

Mässan presenterar även ett gediget seminarieprogram.

Nytt för i år är att Färg & Måleri har fått en helt egen hall. Det är Viktoriahallen (till vänster i entrén) som tas i anspråk. Där kommer även Målarmästarna (som är medarrangörer till mässan) och att hålla sin kongress den sista mässtdagen.

Den som vill veta mer om Nordbygg går in på www.nordbygg.stofair.se Där kan du även skaffa dig en entrébiljett (gratis) genom att under fliken "För Besökare" klicka dig fram till "Entrébiljett" och skriva in koden 0546. Skriver du sedan in ditt namn och andra data, blir du registrerad och din biljett är fixad!

Det är alltid full fart på Nordbygg. Intresserade byggmäniskor kollar in det senaste.

ETT FRAMGÅNGSRIKT SAMARBETE

Galaxen, som tidigare till övervägande del arbetat med rehabilitering har de senaste åren fokuserat stort på Prevention. Denna strategi stämmer väl överens med branschens allmänna syn på "akilleshälen" där byggnadsarbetaren på grund av belastningsskador måste sluta i förtid.

En målmedveten satsning inom detta område borde på sikt leda till att alla inom branschen ska kunna jobba fram till pensionsåldern inom yrket.

Den nordligaste regionen inom Sveriges Byggindustrier Service AB verkar utifrån två lokalkontor, ett i Umeå och ett i Luleå, som samtidigt är regionkontor.

Inom regionen bedrivs flera olika samverkansprojekt. Bland annat kan nämnas FoU Nord, ett forsknings och utvecklingsprojekt som prioriterar:

- Industriellt byggande
- Samverkan med basindustrin i Norrland
- Säsongsproblematiken inom Väg- och anläggningssektorn

Regionen och Galaxen Nord har ett framgångsrikt samarbete och flertalet av ledningsresurserna är "deltids-leasade" från BI organisationen.

Galaxenmodellen för

Nu startar Galaxen ett pilotprojekt för att utveckla en modell för tidig rehabilitering. Den ska underlätta och påskynda återgång i arbete och motverka långtids-sjukskrivning hos yrkesarbetare i hela branschen.

Arbetet bygger på den rehabiliteringsmodell för arbetslösa och långtidssjukskrivna som Galaxen tillämpat under snart tjugo år.

Från passiv mottagare till en aktiv aktör

Galaxen tar i detta projekt steget från en passiv mottagare av långtidssjukskrivna och arbetslösa till en aktiv aktör i rehabiliteringsfrågor inom byggbranschen. Arbetet kommer att ske i nära samarbete mellan Galaxen Väst, Galaxen Syd, CentralGalaxen och ägarföretagen Skanska, NCC, Peab och JMs regionskontor väst och syd samt två mindre företag i området.

Systematiskt och kreativt

Målet är att utveckla en modell som på ett systematiskt och kreativt sätt stöder tidiga rehabiliteringsinsatser och som också kan användas av små och medelstora företagen som inte själva har möjlighet att bygga upp en egen enhet för rehabiliteringsfrågor. Projektet kommer att pågå till och med slutet på juni år 2007.

Projektet avser i första hand yrkesarbetare som varit sjukskrivna minst tre veckor. Det gemensamma arbetet ute i företagen kommer inledningsvis att genomföras enligt nedanstående plan. Arbetssättet kan mycket väl komma att ändras under projekttiden för att bättre passa in i företagens övriga rehabiliteringsarbete och förkorta rehabiliteringstiden hos medarbetarna.

Sjukskrivna under tre veckor

Via företagens löne- eller PASystem identifieras personer som varit sjukskrivna under tre veckor eller har ett flertal korta sjukskrivningsperioder under det senaste året. Dessa personer tas upp som ärenden vid månatliga möten mellan företagets personalhandläggare, facklig representant och Galaxens handläggare. För att hitta preventiva insatser, stegvisa anpassningar och hållbara lösningar krävs kreativitet och ibland nytänkande. Det är därför viktigt att alla ärenden diskuteras, även de

som vid en första anblick kan tyckas självklara. Ett bra exempel är olika typer av frakturer där det krävs anpassningar i arbetsuppgifter för att bygga upp den muskelstyrka som gått förlorad under läkningstiden. För att eventuellt kunna besluta om preventiva insatser eller stegvisa anpassningar med målet att nå hållbara lösningar långsiktigt, bör egentligen ingen gallring ske innan det första mötet.

Bokar möte

Personalhandläggaren bokar så snart som möjligt ett möte med de personer som bedöms behöva stöd för att komma tillbaka i arbete. Med på mötet är förutom medarbetaren själv, en handläggare från Galaxen och en facklig representant om. Inför mötet uppmanas den sjukskrivne att tänka igenom sin arbets-situation, vilka arbetsuppgifter kan han utföra med de besvär han har och vilka kan han inte utföra? Är det möjligt att återgå i arbete på deltid? Avsikten med mötet ska vara tydligt för medarbetaren: gruppen ska tillsammans söka vägar för att han så snart som möjligt ska kunna återgå i arbete i någon form. För dett krävs att medarbetaren själv aktivt bidrar i processen.

Dokumenteras

Mötet dokumenteras i en rehabiliteringsutredning som färdigställs av Galaxen och därefter undertecknas av arbetsgivaren och arbetstagararen. Det är också viktigt att den sjukskrivne vid detta möte har med läkarutlåtande som visar på möjligheter och begränsningar i arbetsförmåga.

Hitta ett lämpligt arbete

I de fall man beslutar att gå vidare i rehabiliteringsprocessen får Galaxen uppdraget att, i samarbete med företaget, hitta ett lämpligt anpassat arbete i rehabiliteringssyfte. En enklare handlingsplan för rehabiliteringen kommer att upprättas och medarbetaren och berörd chef kommer att ta del av denna. Galaxens handläggare eller preventionspilot är

tidig rehabilitering

sedan med vid introduktionen på den nya eller "nygamla" arbetsplatsen och kommer därefter att ha fortsatt kontakt med medarbetaren och följa utvecklingen.

Ett stöd för att snabba upp

Avsikten är inte att Galaxen ska ta över företagets rehabiliteringsansvar utan vara ett stöd för att snabba upp rehabiliteringsprocessen, i en konsultroll.

I de fall man inte lyckas hitta någon rehabiliteringslösning i företaget kommer företaget att initiera ett rehabiliteringsmöte tillsammans med Försäkringskassan, den sjukskrivne, personalhandläggare/chef, facklig

representant, behandlande läkare och eventuellt en representant för Galaxen. Om företaget kan anses ha uttömt sina möjligheter kan ärendet tas upp i Länsanpassningsgruppen Bygg för att om möjligt hitta en lösning inom ramen för Galaxens ordinarie verksamhet.

Utveckling i samverkan

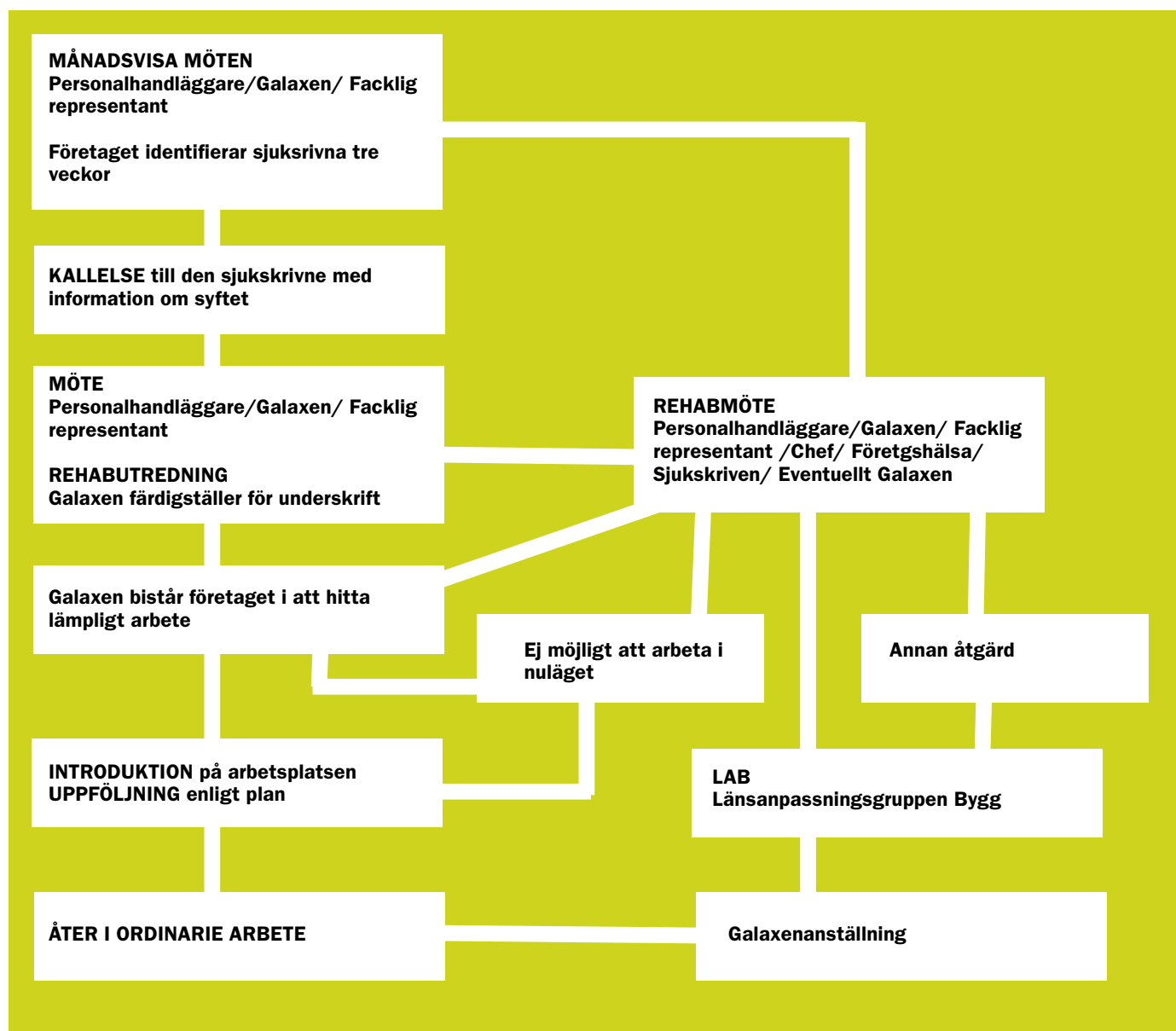
Projektets ambition är att utvecklingen av en tidig rehabiliteringsmodell ska ske i samverkan mellan arbetsgivar- och arbetstagarparterna och Försäkringskassan. Pilotprojektet är väl förankrat Länsanpassningsgrupperna Bygg (LAB) i region syd och väst där där parterna, försäkrings-

kassan, länsarbetsnämnden och i vissa fall även företagshälsovården ingår.

Mäta effekterna

För att mäta effekterna av att arbeta enligt Galaxenmodellen i tidig rehabilitering kommer en analys av nuläget av sjukfrånvarons utveckling i respektive företag att genomföras. Dessa uppgifter kommer sedan att följas upp kontinuerligt under projekttiden med syfte att om möjligt hitta effekter av ett förändrat arbetsätt.

Eva-Lena Palander
CentralGalaxen

NYA MÖJLIGHETER

**Budgetproposition
för 2006 lovar
insatser för att
göra det lättare för
funktionshindrade
med nedsatt
arbetsförmåga att
få jobb.**

Två utredningar i ämnet överlämnades till regeringen under år 2003: Samhallutredningen "Inte bara Samhall" (SOU 2003:56) Lönebidragsutredningen "ArbetsKraft" (SOU 2003:95). Dessa två utredningar har därefter remissbehandlats och sammanställts. Målet med verksamheten har formulerats så här:
"Funktionshindrade personer skall ha samma möjligheter som icke funktionshindrade att delta i arbetslivet". Här följer ett kortfattat referat av den budgetproposition som har dessa två utredningar till grund.

Har större svårigheter

Att arbetslösa med arbetshandikapp har större svårigheter på arbetsmarknaden än andra visar sig också i högre andel långtids-sjukskrivna och långtidsarbetslösa. De är också överrepresenterade i aktivitetsgarantin och bland övriga sökande. Detta är en väldigt kort beskrivning av bakgrunden till utredningarna.

Regeringen är angelägen att de särskilda insatserna effektiviseras och kvalitetssäkras så att personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga får ett sådant stöd att arbetslösheten minskar och sysselsättningen ökar

Ny modell

En ny modell i tre steg för arbetssökande med särskilda behov: fördjupad kartläggning - utvecklingsanställning - trygghetsanställning

För de flesta i den här situationen är möjligheten att få en anställning med lönebidrag en tillräcklig insats. Möjligheten att bevilja lönebidrag för en reguljär anställning skall därför finnas kvar. Därför har man valt en modell i tre steg för arbetssökande med oklar problembild som gör att de trots egna och länsarbetsnämndens ansträngningar faktiskt inte får ett arbete.

Som första steg införs en fördjupad

kartläggning och vägledning. Detta skall leda till en ökad självinsikt om vad de faktiskt klarar av och inte fokusera på vad man inte klarar. Kartläggningen sker i samarbete mellan den arbetssökande och länsarbetsnämnden

Andra steget

Det andra steget som kallas utvecklingsanställning är avsedd för de som trots steg ett ännu inte funnit en lösning på sin arbetssituation. Man kan likna denna anställning vid arbetsträning där det ska finnas inslag av rehabiliteringsinsatser. Anställningen skall vara längst ett år och kan förlängas ytterligare ett år. Anställningen skall kunna ordnas hos alla kategorier arbetsgivare. Lön och övriga villkor skall följa gällande kollektivavtal. Stöd för arbetsgivarens lönekostnad skall lämnas till arbetsgivaren på samma grunder som för lönebidrag. Anställningen skall dessutom ha inslag av utbildning, rehabilitering, hjälpmedelsanpassning, arbetsprövning och vägledning. Anställningen är en form av skyddat arbete vilket innebär att den undantas från reglerna i lagen (1982:80) om anställningsskydd. Utvecklingsanställningen är en sorts arbetsplatsförlagd rehabilitering och kvalificerar inte till arbetslöshetsersättning. Tiden blir däremot överhoppningsbar vid bestämmande av ramtid vid prövning av arbetsvillkor. Tanken är att många skall gå från utvecklingsanställning till osubventionerat arbete, lönebidrag eller annat subventionerat arbete.

Tredje steget

Det tredje steget som kallas trygghetsanställning är till för dem som har mycket omfattande funktionshinder, stora begränsningar i arbetsförmågan och därmed stora svårigheter att få anställning med annat stöd eller genom annan insats. Dessa anställningar skall kunna komma ifråga även utanför Samhall. Detta bedöms

R!

vara ett värdefullt kompetent. Trygghetsanställningen skall säkra både arbetsledning och en bra arbetsmiljö. Ensamarbete får endast i undantagsfall komma ifråga. Löne- och anställningsvillkor på samma sätt som i utvecklingsanställningen och arbetsgivarens lönekostnader hanteras också på samma sätt som i utvecklingsanställningen. Dessutom lämnas ett s.k. anordnarbidrag – föranlett av t.ex. särskild arbetsledning med högst 100:- per dag.

En trygghetsanställning förutsätter att höga krav ställs på arbetsgivaren vad gäller anpassad arbetsmiljö, arbetsledning, långsiktighet och ekonomiska förutsättningar. Ersättningsnivån skall bibehållas under anställningstiden om inte starka skäl för sänkning är uppenbara. Prövning skall ske vart

fjärde år. Trygghetsanställningar beräknas 2006 omfatta i genomsnitt drygt 500 personer.

Övrigt värt att notera i propositionen

- Lönebidragstaket höjs per den 1 januari 2007 till 16700:-/månad
- Länsarbetsnämnden har möjlighet att låta lönebidraget följa arbetstagaren så att den som byter arbetsgivare får behålla lönebidraget.
- Lönebidrag bör kunna lämnas till en arbetsgivare som nyanställer någon med ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga och som är långtidssjukskriven från en anställning som han eller hon inte kan återgå till, om arbetsgivaren fullgjort sina rehabiliteringsskyldig

heter och arbetstagaren inte tidigare haft en anställning med lönebidrag. Ett avstämningsmöte skall klargöra detta.

- Om det är arbetsmarknadspolitiskt motiverat kan lönebidragsanställning komma i fråga för den som fyllt 65 år.

Galaxen har både kunskap och verktyg för att hjälpa till med både utvecklingsanställningar och trygghetsanställningar. De länsvisa anpassningsgrupperna för byggsektorn kan mycket väl hantera de nya möjligheter som finns att hjälpa personer med funktionshinder och nedsatt arbetsförmåga.

Sven Roos
Rehabiliteringsansvarig
CentralGalaxen

Byggbranschen - en möjlighet för kvinnor?

Byggföretagen är fortfarande starkt mansdominerade där männen därmed utgör normen. Praktiska regler på arbetsplatsen är anpassade till en manlig kultur, till exempel ledarskapets utövande, lokaler, arbetsplatser, arbetstidens indelning, med mera. Därtill kommer att företagets kommunikationssystem, informella gruppbildningar, språkbruk, vandringshistorier framhåller män och i synnerhet starka män.

Framtidens rekrytering

Idag diskuterar man i ökad omfattning hur rekryteringen av arbetskraft till framtidens arbetsplats skall se ut. Antalet ungdomar i arbetsför ålder minskar medan den äldre arbetskraften ökar. Detta kommer oundvikligen att leda till problem vid rekryteringen både vid pensionsavgångar och volymtillväxt. Idag diskuteras därför hur man skall kunna behålla arbetskraften men också hur man skall kunna rekrytera nya grupper.

Rekryteringen till framtidens arbetsplats kräver därför troligen en ökad satsning, mot för branschen otraditionella grupper ungdomar, t ex kvinnor och individer med utländsk bakgrund. En av de frågor som då blir aktuell är: Hur ser de kvinnliga yrkesarbetarna som idag arbetar i byggbranschen på sitt yrkesval, sin utbildning och sin dagliga arbetsmiljö. Vilka positiva och negativa erfarenheter har de?

Kvinnliga yrkesarbetare

En studie "Byggbranschen, en möjlighet för kvinnor?" är baserad på en intervjuserie med kvinnliga byggnadsarbetare och elektriker. Förutom intervjuerna med kvinnorna bygger rapporten på intervjuer med representanter för branschen som företagsledare, utbildningsansvarig, personalansvariga och representanter för rekryteringsföretag och ett antal sammankomster med huvudsakligen män med anknytning till byggbranschen 2001 - 2002. Syftet med studien har varit att

När får vi se lika många tjejer som killar på våra byggen?

fördjupa och beskriva de faktorer som påverkar kvinnliga yrkesarbetarens yrkesval, studietid och yrkesliv i byggbranschen.

"Kvinnor i Byggyrken- en jämförande studie" är en doktorsavhandling vid Institutionen för Industriell Ekonomi, inriktning teknisk arbetsvetenskap, KTH, Stockholm. Avhandlingen finns även i kortversion på www.byggkommissionen.com.

”PREVENTION är ren vinst”

Målarmästarna har nu varit delägare i CentralGalaxen i ett år och Rolf Bladh, som både sitter i styrelsen för Region Syd och Sydöst, summerar den gångna tiden som ett år av lärande.

Första året när man kommer in i en sådan här verksamhet och man sitter i två styrelser med likartad inriktning, så är det mycket man ska sätta sig in i, säger Rolf Bladh.

Han är mycket entusiastisk över Galaxens målsättning hur man ska driva preventivt arbete.

- Prevention och rehabilitering är två ben i verksamheten som kan ge stora synergieffekter, menar han.

Det finns cirka 1 000 måleriföretag i Sverige, av dem är omkring 350 enmansföretag och cirka 700 har färre

än fem anställda.

Resten, de större företagen har i allmänhet egen kapacitet att bedriva preventionsarbete, men för de mindre företagen kan Galaxen göra stor nytta anser Rolf Bladh.

- Det är en ren vinst att ta hand om sin personal. Det tar lång tid att bli en bra målare och det kostar pengar att ersätta en erfaren målare som blir skadad, fastslår han. Och när en skadad målare väl kommer tillbaka tar det tid innan han fungerar med full kapacitet igen. Måleriyrket har bevarat mycket av sin gamla karak-

tär av hantverksyrke och är svårt att mekanisera. Det är bara omkring fem procent som består av måleri inom nybyggnation. Resten är så kallade ROT-jobb med skiftande innehåll. Det vill säga reparationer och liknande.

Under miljonprogrammets hektiska år var det inte bara bostäder som byggdes. Även industrin passade på att bygga nytt liksom den offentliga sektorn. Under den perioden förekom det mycket enahanda arbete med bland annat långvarigt arbete med händerna över axelhöjd.

Många målare blev då svårt skadade i axlar och nacke. Dessutom förekom då även mycket lösningsmedelsbaserade färger, som också skördade sina offer.

I dag har de vattenbaserade färgerna mer eller mindre helt tagit över. Lösningsmedelsfärgerna får i dag endast användas utomhus och hanteras efter strikta regler.

Nu ser måleribranschen hur volymen målade timmar ökar och likaså behovet av nyrekrytering till branschen. Genomsnittsåldern för målare är 40 år och man kommer att inom en snar framtid få stora åldersavgångar.

- Byggymnasierna ger en hygglig grundutbildning och bra balans mellan teori och praktik, menar Rolf Bladh. Men färdig målare blir man först efter att ha arbetat ute på fältet en tid. Det kommer ständigt nya material och jobbet består av ett ständigt lärande.

- Jag är ofta ute på skolorna och pratar om måleriyrket, berättar han. En målare ska vara självständig och kunna fatta egna beslut. Dessutom ska han/hon vara vältränad för att

klara jobbet. Den nya generationens målare måste träna sin kropp bättre för att klara av jobbet.

Målaremästarna har kritiserat skolornas nedskärningar av gymnastiktimmarna och Pliktverkets undersökningar visar ju att dagens unga både väger mer än tidigare och har mindre muskelmassa. En utveckling som inte bådär gott för dem som kommer ut i yrket.

Rolf Bladh menar även att hantverkaren ska få ett större inflytande över hur hans verktyg utformas. Det skulle vara ett starkt bidrag till preventionen. Hantverkaren, den som i sitt dagliga arbete använder produkterna, tittar med andra ögon på hur verktyg och annat bör utformas. Där finns mycket att göra menar han.

Dessutom hur arbetet planeras. Det bör ske så att man undviker ensidiga arbetsmoment och på så sätt att man låter kroppen känna det som enligt Borgskalan (se fotnot) heter "något ansträngande".

Fotnot: Borgskalan (efter upphovsmannen Gunnar Borg) graderas från 6 till 20 och är ett bra hjälpmedel för att bedöma hur ansträngande ett arbete upplevs. Till exempel i armar, ben eller hela kroppen.

Målaremästarna har själva eller tillsammans med andra aktörer tagit fram en rad praktiska hjälpmedel för målariföretagen i preventionsarbetet. Exempelvis, "Nyckelpärmen", som bland annat innehöll en självtest för målaren avseende den fysiska förmågan.

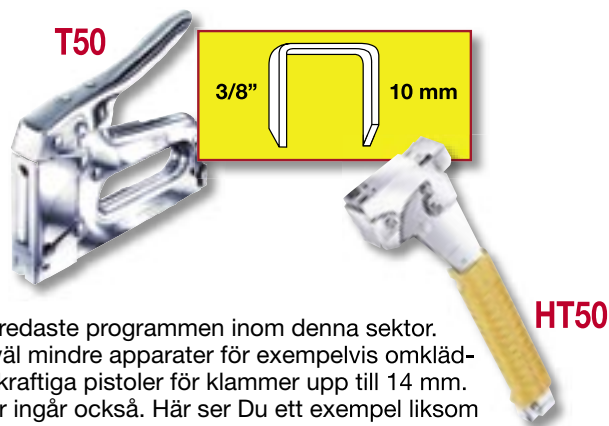
"Bra verktygsval" som var en samling av ergonomiskt utformade verktyg av alla typer. Videofilmerna "Att arbeta med förlängningsredskap" och "Svett och flås - en work-out video speciellt för dig som är målare" med tillhörande folder i fickformat.

Det senaste exemplet är den kurs för målare som ska arbeta med ställningsbygge som redan har 800 anmälda deltagare.

Världsledaren på häftapparater!

Med bibehållen hög känsla för kvalitet, sedan mer än 80 år, fortsätter Arrow att producera sina väl utprovade Häftpistoler och Häfthammare. "Älskade av proffsen" - de vet att tillhörande klammer är suveräna tack vare sin utformning med snedslipade ben som gör inskjutningen lättare samtidigt som klammerbenen twistar åt var sitt håll och ger höga utdragsvärden jämfört med andra klammer.

Arrow har ett av de bredaste programmen inom denna sektor. Här kan Du finna såväl mindre apparater för exempelvis omklädningsmöbler, som kraftiga pistoler för klammer upp till 14 mm. Elektriska spikpistoler ingår också. Här ser Du ett exempel liksom Limpistoler som den här avbildade. Den har vunnit proffsens gillande.

Arrow-programmet finns hos Din vanliga handlare eller också ring oss för närmaste butik.

BLI NÖJD DU OCKSÅ - SATSA PÅ

EAB

- Proffs på verktyg -

Tel. 0300-700 50 | Fax. 0300-700 55 | www.eabkungsmaskiner.com | info@eabkungsmaskiner.com

SAMLING PÅ "RYGGIS"

Rehabiliteringsansvariga på olika arbetsplatser träffades på Rygginstitutet för att utbyta tankar och erfarenheter. Ett populärt Galaxenarrangemang som blivit en tradition.

Det är nu drygt tio år som Galaxen i Stockholm har arrangerat träffar för rehabiliteringsansvariga för de större företagen i byggbranschen i Stockholmsregionen. En mycket populär tradition som ger människor, som vanligtvis stretar ganska ensamma på sina företag, möjlighet att träffa andra med samma uppgifter och problem. För att diskutera och jämföra sina erfarenheter och byta idéer. Denna gång samlades närmare 40 intresserade och entusiastiska personer på Rygginstitutet i Ladvik ute i Roslagsskogarna nära Vaxholm, för att få information om institutets verksamhet och tillsammans diskutera gemensamma problem. Frågorna var många efter genomgångarna och diskussionerna var livliga. Engagemangen hos deltagarna var något som man inte kunde missa. Det här är människor som brinner för sin uppgift.

Deltagarna fick dessutom i praktiken prova några av aktiviteterna som fanns på anläggningen. Några provade på att testa Rygginstitutets övningar för ryggar och nacke, andra tog en sväng ut i skogen och fick sig en duvning med stavgång. Något som till och med fick förhärdat skeptiker att tänka om, vad gäller den disciplinen. Bar tre modiga män satsade på vattengymna. Men kanske var det dessa som var mest tillfreds efteråt.

Torsten Grini som arbetar som personalansvarig på Stockholm Entreprenad och som även har hand om rehabilitering märker mest förslitningsskador i axlar och ryggar bland sina 270 yrkesarbetare. Företaget är ett dotterföretag till PEAB, så man har tillgång till deras gymanläggning och man är medlem av PEABS idrottsförening. Man delar ut gymkort och har avtal med en naprapat för förebyggande behandling. Han

Det var både lärorikt och roligt när rehabiliteringsansvariga i Stockholm träffades på Rygginstitutet. Bra diskussioner och kul aktiviteter.

tycker att träffarna med andra i samma bransch är både trevliga och lärorika.

Christin Nilsson är rehab- och friskvårdsansvarig på JM-Bygg. Hon menar att det hänt en hel del positivt under senare år.

- Vi har jobbat enträget här på JM och jag tycker att det förebyggande jobbet har börjat att fungera nu, menar hon. Christin Nilsson tror att det är de yngre byggnadsarbetarna som känner ett större ansvar för sin kropp. Man söker hjälp och behandling mycket tidigare om man känner besvär.

- Vi har morgongymna för alla ute på byggena och det fungerar bra, de yngre känner värdet av att värma upp inför dagen jobb.

För övrigt funderar hon på om man inte borde testa ungdomar idag när de söker jobb i byggbranschen. Så som man gör inom Räddningstjänsten och Polisen. Med tanke på arbetets fysiska karaktär vore det kanske en idé.

FAKTA OM RYGGINSTITUTET

Startades 1961. Ursprungligen som en anläggning för rehabilitering av skogsarbetare med trasiga ryggar.

1977 gick byggindustrin in i verksamheten och man flyttade till Ladvik utanför Vaxholm.

Arrangerar arbetslivinriktade ryggekurser för rehabilitering av människor med rygg- nack- och ländryggsbesvär. Man har även kurser för wiplashskadade och kurser för människor med utmattningssyndrom, så kallade stresskurser.

Rygginstitutet finns i Luleå, Sundsvall Stockholm (Ladvik) och Växjö. Dessutom har man en anläggning i Marbella i Spanien.

Man arbetar med ett långsiktigt tänkande för att hjälpa människor att kontrollera sin smärta. Man har en helhetssyn på både kropp och själ.

I regel är kurserna på fyra veckor, med en tvådagars uppföljning efter sex månader. Rygginstitutets kurser visar mycket goda resultat.

Har du
synpunkter på
och idéer
till den här
tidningen?
Hör av dig!

Tel: 0155-21 98 15
0708-28 87 96
Nästa nummer
kommer vecka 6.

roland@expomarketing.se

NU KAN DU BESTÄLLA BOKEN!

Nu finns boken "Prevention och Praktisk Ergonomi" att beställa på CentralGalaxens hemsida www.galaxenbygg.se. Eller via info@galaxenbygg.se. Priset är 167 kr plus moms (175 kr. inkl.). Om du beställer fler exemplar får du rabatt. Hur stor beror på hur många ex. du beställer.

Just nu arbetar man med att ta fram en studiehandledning som även innehåller bilderna i boken anpassade för en PowerPoint presentation eller overheadbilder.

Beställ nu!
Upplagan är begränsad!

"Djupdykning i byggvärlden" av David Öqvist

JMs arbetsmiljö - ledstjärnor

- Förebyggande friskvård
- Snabb rehabilitering
- Nollvision – arbetsskador

Inom JM arbetar vi målmedvetet med förebyggande insatser för att minska sjukfrånvaron och uppnå vår nollvision. Utöver sedvanlig företagshälsovård finns friskvårdsalternativ så som motion, naprapat, byggympa, massage, styrke- och konditionsträning på arbetstid samt informationsaktiviteter om sambandet mellan kost och motion. Individuella arbetsmiljöplaner för varje bygge tas fram där samtliga personer inklusive underentreprenörer omfattas. I målet att snabbt komma i gång med rehabiliteringsinsatser samverkar ansvarig chef, centrala personalavdelningen, medarbetaren och behandlingsinstanser. JM agerar aktivt under sjukprocessen genom att initiera och bekosta åtgärder i syfte att medarbetaren ska återgå i arbetet så snabbt som möjligt. Åtgärderna kan t ex vara nack- och ryggskola, samtalsstöd, behandling av sjukgymnast eller naprapat.

Genom vårt aktiva arbetsmiljöarbete har vi successivt minskat sjukfrånvaron och arbetsskadorna, målet är självklart att ingen ska behöva skadas eller drabbas av ohälsa på grund av sitt arbete!

